

Nr 308.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående iordningställande av ett för västkusten avsett bärgningsfartyg; given Stockholms slott den 28 maj 1943.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Per Edvin Sköld.

Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 28 maj 1943.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, BERGQUIST, BAGGE, DOMÖ, ROSANDER, GJÖRES, EWERLÖF.

Efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet anför chefen för försvarsdepartementet, statsrådet Sköld följande.

Såsom framgår av propositionen 1941: 319, punkten 2, ha under de senaste åren medel i betydande omfattning anvisats för anskaffning av bärgningsmateriel för undervattensbåtar. I anskaffningsprogrammet har bland annat ingått en dykarklocka (räddningsklocka), avsedd för ostkusten.

I skrivelse den 29 augusti 1941 angående vissa medelsäskanden å tilläggsstat för budgetåret 1941/42 framhöll marinförvaltningen följande. På grund av föreliggande förhoppningar att bärgningsmateriel för undervattensbåtar skulle anskaffas även av övriga nordiska länder och att en överenskommelse om samarbete beträffande undervattensbåtarnas bärgning skulle kunna träffas

hade det ansetts tillfyllest att anskaffa endast en dykarklocka. Då dessa planer på grund av rådande särskilda förhållanden icke kunde realiserats, hade det blivit nödvändigt, att marinen ägde tillgång till två räddningsklockor, den ena avsedd för ostkusten och den andra för västkusten. En förflyttning av en dykarklocka i samband med inträffat olycksfall vore alltför tidskrävande. Marinförvaltningen hemställde, att för ändamålet måtte anvisas ett reservationsanslag av 80,000 kronor.

Genom brev den 19 december 1941 i anledning av riksdagens skrivelse 1941: 493 angående vissa utgifter å tilläggsstat I för budgetåret 1941/42 har Kungl. Maj:t ställt ett reservationsanslag av 1,455,000 kronor till marinförvaltningens förfogande för anskaffning av artilleri- och annan teknisk materiel. Den till 80,000 kronor beräknade kostnaden för anskaffning av den för västkusten avsedda räddningsklockan har inräknats i nämnda anslag.

I skrivelse den 3 maj 1943 har marinförvaltningen nu anfört i huvudsak följande.

Räddningsklockan för västkusten vore under tillverkning och beräknades bli färdigställd under loppet av augusti 1943. Då medel äskades till klockan, hade marinförvaltningen ansett att klockan skulle kunna betjänas från å västkusten förlagda bärgningsfartyg. Erfarenheterna från bärgningsfartyget Belos, som nu varit i tjänst omkring ett år, hade emellertid givit vid handen, att för klockans handhavande fordrades ett särskilt utrustat fartyg. För att undvika inköp av ett dyrbart fartyg hade möjligheterna att förhålla lämpligt fartyg övervägts. Härvid hade det visat sig, att Göteborgs stad tillhöriga Isbrytaren II vore väl lämpad att efter ändrings- och utrustningsarbeten nyttjas för ändamålet. Förslag till avtal med staden om förhyrning av fartyget under fem år hade upprättats. Enligt avtalet skulle marinen äga rätt att utföra vissa ändringsarbeten å fartyget för att detta skulle kunna användas för bärgningsändamål. Kostnaderna härför beräknades till 90,000 kronor. Årshyran för fartyget skulle enligt avtalet utgöra 18,000 kronor. I övrigt beräknades årskostnaderna till, för underhåll m. m. 24,800 kronor samt för avlöning av maskinist 7,200 kronor. Enligt avtalet skulle marinen stå självrisk för fartyget under hyrestiden. Staden skulle vara berättigad att efter 6 månaders uppsägning återtaga fartyget för försäljning. Kronan skulle dock äga företrädesrätt till förvärv av fartyget. Staden skulle enligt avtalet äga disponera fartyget för isbrytning. Staden skulle härför utgiva ersättning till marinen för kol och olja efter självkostnadspris samt härutöver dygnersättning med 450 kronor.

I anslutning till vad sålunda anförts har marinförvaltningen hemställt om bemyndigande att sluta avtal med Göteborgs stads hamnstyrelse i huvudsaklig överensstämmelse med ovan angivna avtal. Härjämte har marinförvaltningen hemställt om bemyndigande att disponera medel för angivna ändrings-, hyres- och underhållskostnader m. m. från förskottsanslag.

Departements-
chefen.

Såsom av det anförda framgår har marinförvaltningen hittills förutsatt, att den för västkusten avsedda räddningsklockan, vilken beräknas vara färdigställd i augusti detta år, skulle kunna betjänas från å västkusten förlagda bärgningsfartyg. Marinförvaltningen har nu funnit detta ogörligt och

framlagt förslag om förhyrning för ifrågavarande ändamål av den Göteborgs stad tillhöriga Isbrytaren II.

Då räddningsklockans användning i hög grad underlättas, om ett för klockan avsett och utrustat fartyg finnes vid inträffande olycksfall disponibelt, har jag i princip icke något att erinra mot att ett sådant fartyg ställes till förfogande. Det förefaller emellertid tveksamt, om det av marinförvaltningen framlagda förslaget, som förutsätter investering av ett engångsbelopp av 90,000 kronor för fem år i ett 48 år gammalt, staten icke tillhörigt fartyg, är ur ekonomisk synpunkt att förorda. Lämpligare synes vara att något staten tillhörigt fartyg iordningställes för ändamålet. I samband härmed vill jag erinra om att, såsom jämväl i 1940 års statsverksproposition (bilagan, fjärde huvudtiteln, sid 156) framhållits, ett på sådant sätt utrustat fartyg skulle kunna användas även för bärgning av bortskjutna torpeder. Jag har föranstaltat om närmare undersökning rörande möjligheterna att för dessa ändamål disponera något redan befintligt, i statens ägo varande fartyg och utgår från att Kungl. Maj:t skall äga med ledning av undersökningen träffa avgörande i denna fråga. Förhyrning i anslutning till det av marinförvaltningen framlagda förslaget synes, därest icke en fördelaktigare uppgörelse än den nu föreliggande kan erhållas, böra ifrågakomma endast såsom en nödfallsutväg.

Medel för de ändringsarbeten m. m., som kunna bli erforderliga, synas böra bestridas från det å fjärde huvudtiteln uppförda anslaget till fartygsbyggnader för flottan och falla inom ramen av de för femårsperioden 1942/47 beräknade kostnaderna för sådana fartygsbyggnader.

För bestridande av de löpande kostnaderna torde anslaget till flottans övningar och övriga ifrågakommande anslag böra tagas i anspråk.

Då riksdagens medgivande lärer erfordras endast såvitt angår ianspråktagande av anslaget till fartygsbyggnader för flottan, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva

att från anslaget till Marinen: Fartygsbyggnader för flottan må bestridas kostnaderna för iordningställande av ett för västkusten avsett bärgningsfartyg för undervattensbåtar.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Sigurd Lind.